

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	---

Rohamléptekben.

Hogy mennyire veszélyes a tüzzel játszani, azt önmagán tapasztalhatja legjobban az osztrák kormány. Három osztrák miniszter dobta a tüzes üszköt Ausztria politikai életébe, de hogy sikerülni fog-e neki ezt eloltani, az már más kérdés.

Azt mondják, hogy Beck báró kitűnő politikus, hát most kíváncsiak vagyunk miképen fogja érvényesíteni politikáját. Addig izgatták, tüzelték az osztrák közvéleményt a magyaroktól való szétválás eszméjeért, hogy most már Ausztriában van egy tekintélyes párt, még inkább nagyszámú nép, a mely az elválást hangoztatja.

Mi sem természetesebb, hogy ezt mi a legnagyobb örömmel üdvözljük és azt óhajtjuk, hogy a mi malmunkra hajtsák a vizet. Akármilyen egységesen vonultak fel is tehát a politikai pártok Magyarországgal szemben, szerény nézetünk szerint az eredmény reájuk nézve mégsem oly kecsegtető. Nem

pedig azért, mivel a felvonulás fenyegetés alakjában történt. A fenyegetés pedig olyan volt, a melytől, mi magyarok nemcsak hogy meg nem ijedtünk, hanem igen kellemes volt reánk nézve. Ha tehát a fenyegetéssel, a legsúlyosabb fegyverükkel nemcsak hogy nem tudtak nagyobb engedményeket elérni a mi kormányunktól, valószínűnek tartjuk, hogy kisebb taktikázással és diplomatiázással még kevesebbet fognak elérni. Azt hisszük, hogy az osztrák kormány most már szívesen lefújná az általa szitott elválási mozgalmat, de arra ma már alig képes. Már pedig köztudomású tény, hogy az uralkodóház előtt nem nagyon népszerű még a gazdasági különválás sem, s így az osztrák kormány azt érte el izgatásával, hogy az osztrák császár nem fog a magyar királylyal szembe kerülni, hanem igenis a saját politikája érvényesítése szempontjából a magyar álláspontot fogja elősegíteni. Ha pedig ezt elérnök, akkor az osztrák kormány megbukott alulról is és felülről is. Megbukott olyanformán, hogy propagandát csinált egy olyan dolognak,

a melyet sem az osztrák nép, sem az osztrák császár nem akart.

Persze mindezek csak feltevések és óhajok részünkről, mert természetesen találjuk azt, hogy a mint erre rájönnek az osztrákok — a minthogy feltételezzük is, hogy rájönnek — úgy azonnal más taktikához fognak fordulni.

Ha tehát pillanatnyilag előnyben vagyunk, iparkodjunk ezen előnyös helyzetet megtartani. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha ezen válságos időben az összes coalált pártok támogatják a nemzeti kormány kiegyezési tárgyalásait, törekvéseit. A kormány törekvése úgy látszik az, hogy szilárd alapokra akarja fektetni az elválás utáni időben keletkező magyar ipart és Ausztriától való gazdasági függetlenségét. Ezért egy átmeneti időt óhajt magának biztosítani, mely addig terjedne, míg a külfölddel való kereskedelmi szerződéseink lejárnak. Ezen átmeneti idő alatt megcsinálja az önálló magyar jegybankot, áldoz és fejleszti az ipar minden ágát úgy, hogy az átmeneti idő leteltével egy önálló magyar vámtarifát léptethet

TÁRCA.

A magyar nemzeti irodalomról.

Dombi Márk dr. ismeretterjesztő előadása a főgimnáziumban

A „Bajai Független Újság” eredeti tárcája.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Soraim a nagyközönségnek szólnak, mégis megfontolt belátással Önhöz címzem, mert a felelősség az e rovat alatt közlöttékért is az Ön vállaira nehezedik és ennek érzetében talán már meg is sokallta, hogy b. lapjában ily tág teret engedjen a főgimnázium szabadliceumi előadásainak ismertetésére. Másoldalról, talán a t. előfizetők is szívesebben vennének egy jóízű tárcát, mely inkább mulattató, mint egy komoly és tanulságos tudományos kérdés, különösen ha ezt egész terjedelmében kifejtve úgy is hallották. T. Szerkesztő Urnak és a nagyközönségnek megnyugtatóására, s egyúttal az én védelmemre legyen szabad idéznem Gyulai Pálnak, az én egykori tanáromnak és mesteremnek, mély irodalmi igazsággal hangoztatott szavait: »Jobb volna, ha a szerkesztők kevesebb, de sikerültebb úgynevezett tárcákat közölnének, s több tért nyitnának mindannak, ami az irodalommal lényeges kapcsolatban áll. Most több szaklapunk és

folyóiratunk van ugyan (mint régebben), de a hírlapok közönsége nagy arányban növekedett s van oly közönség is, mely hírlapnál egyebet nem olvas s épen azért hírlapjaink most még többet tehetnek a tudomány népszerűsítésére és az izlés nemesítésére. Kívánatos, hogy hírlapjainkban az irodalmi kapcsolat ne gyöngüljön, hanem erősödjék a közműveltség és nemzetiség javára.«

Azt hiszem, mélyebb érveléssel nem erősíthetem eljárásomat, midőn Dombi dr. szabadelőadását a magyar nemzeti irodalomról ismertetni szándékozom. A magyar irodalmat sokféle szempontból lehet tekinteni és tárgyalni. A nemzeti lélek százféle nyilvánulását ismerhetjük meg belőle. Az elbeszélő, vagy epikus művekben a nemzet nagy hősei hordozói a nemzeti szellemnek, a regényben a társadalmi élettel, a lírai költeményekben a magyar szív különböző érzelmeivel, a drámában az emberi sorssal és igazi magyar jellemmel, a történelmi művekben a magyar faj fejlődésével, a szónoki művekben azon eszmékkel ismerkedünk meg, melyek hazánk nagyságát és dicsőségét szolgálták. Dombi dr. előadásának középpontja a nemzeti lélek volt, mely közé a nemzeti élet és vele együtt az irodalom is csoportosul. Ennek illusztrálására, megvallom, csak néhány példát vártam egy rövid órai

előadás szűk keretében. És az a családias, mely várakozásban ért, eszembe juttat egy mesét. Egy fejedelem, aki sokat utazott, megbizta udvari tudósát, hogy könyvtárából kivonatokat készítsen, amelyeket tovább lehet vinni száz helyett tíz teveháton. Az utána uralkodó fejedelem ezt is soknak találta s egyik tudóssal kiíratta a könyvekből azt, amit egy tevehé elbir vinni. A harmadik fejedelem ezt is soknak találta és megbizta egyik emberét, hogy a sok könyvből készítsen egy kis zsebkönyvet, melyben a tudománynak és bölcsességnek lényege legyen csak megírva.

Dombi nagy tudásával, ismereteinek ügyes kiválogatásával egy ilyen zsebkönyvet adott elénk az irodalomtörténetből, sohasem tévesztve szem elől, hogy sok százados irodalmunkban mindig hogyan nyilatkozott meg a nemzeti lélek?

A magyar hőskor irodalmi emlékein kezdi, melyeknek színe ugyan már elveszett a száraz krónikák lapjai közt, kiáradt belőlük a poézis kedves illata, de a visszaemlékezés által újra megtelnek és szint kapnak aszott leveleik, szirmaikból újra a költészet illatát érezzük ki. Olyanok ezek a krónikákba préselt nemzeti mondák, mint a sziklarepedések közé szorult repkénylevelek, vagy a havasok tetején moszatok alá bujt virágok.

életbe és felállíthatja a vámsorompót Ausztria és Magyarország között. A küzdelem nehéz, de még alig mertük reményleni, hogy legalább is 10—15 év előtt be fog következni, de ha összetartunk továbbra is, és az osztrákoknál is csak némileg tért hódít a „Los von Ungarn“ jelszava továbbra is: akkor rohamlépésekben közeledünk Magyarország évszázadokon tartott álmai, ábrándjai, a gazdaságilag független Magyarország megvalósítása felé.

--n

Elválnunk!

A nemzeti álláspontnak győzni kell.

Ahány pártállású lap, annyi féle vélemény és sejtés arról, hogy a kiegyezési tárgyalásokban eddig mi történt, hol is vagyunk, elbukunk-e, győzünk-e, leszerelünk-e vagy nem? Hát ezek a vélemények és sejtések érthetők és még az se nagy szerencsétlenség, ha az alatt járó „haladó“ lapok már azt hirdetik, hogy a nemzeti kormány készül elárulni az országot. A tárgyalások eddigi eredménye vagy eredménytelensége: teljesen ismeretlen. Az ország közvéleménye vár és bizik a nemzeti kormányban, bizik Kossuth Ferencben, aki azt mondta, hogy „a nemzeti álláspont hatthalos védelme biztos kezekben van.“

Amikor azt kimondottuk, hogy az ország bizik a nemzeti kormányban, nem is kellene már tovább fejtegetnünk, hogy mi lehet a tárgyalások vége, hogy a kiegyezés dolgában győzhet-e más, mint a nemzeti álláspont

De megragadta figyelmünket a „Budapesti Hírlap“-nak csütörtöki vezetőcikke, amely hatalmas argumentumokkal bizonyítja be azt, hogy méltányos és hasznos szerződést Ausztriával csak akkor fogunk kötni, ha már *elválnunk*.

És ez a szerződés létre fog jönni. A

dolgoz természetesen rendje így követeli ezt. A „magyar politikai életnek csupán arra kell vigyázni, hogy ezt a természetes rendet meg ne akassza. *Semmi-féle belső politikai surlódásnak nem szabad most előtérbe nyomulni.*

Ha az osztrákok azt hiszik, hogy az ő röglönzött politikai egyetértésükben nagy hatalom van, nekünk tudnunk és éreznünk kell a magunk történelmi jogaiban és egységünkben rejlő hatalmunkat “

„De — folytatja a B. H. nagyértékű fejtegetését — *a nemzeti hatalom lámogatására szüksége van a magyar királynak is, aki ellen az osztrák császár akarják harcba vinni.*“

És ha a szabadelvű párti uralom alatt a magyar király jóformán elvesztette nemzeti fejedelmi öntudatát, — most a nemzeti kormánynak kell ezt visszaszerelni.

„Nincs olyan anyagi kérdés, amiben félnünk kellene az osztrák hatalomtól.“

„A magyar nemzeti kormány, a magyar király hatalmának és tekintélyének fensége és a magyar nemzet megalkuvást nem tűrő akaratának ösztönző ereje folytán létrejött állásponttal ment belé az Ausztriával való új rendezkedés küzdelmeibe. Kötelessége, hogy eljárásában az általa képviselt hatalomhoz méltó legyen.“

Ezeket a megdönthetetlen, megcáfolhatatlan igazságokat idéztük a B. H. vezércikkéből; ezeket vallja a magyar közvélemény és szentül hisszük, hogy ez a nemzeti kormánynak is az álláspontja

Nem lesz tehát, nem lehet hosszú lejárati kiegyezés. Méltányos kiegyezést köthet velünk Ausztria 1917-ig, neki inkább szüksége van erre, mint nekünk. De ha méltányos egyezés nem köthető: *elválnunk*.

Ez az óhaja, ez a vágya a nemzetnek, ezt követeli mindenki Magyarországon és ha elváltunk, akkor alku-szunk, akkor fogunk kötni Ausztriával szerződést.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Folyó hó 8-án tartotta meg Baja város közigazgatási bizottsága rendes havi ülését Ambrozovics Lajos főispán elnöklété alatt, melyen a távollevő Schön Antal bizottsági tagon kívül az összes tagok résztvettek.

Az egyes szakreferensek sablonos kimutatásait és jelentéseit egy kis jóleső élénkséggel váltotta fel két kérdésben.

Az egyik Hübner József gyógyszerész felebbeszésénél merült fel, kitől a kórházi bizottság másfél havi időtartamra megvonta a gyógyszerek szállítási jogát. Dr. Fehér János, dr. Bernhardt János, Popp pénzügyigazgató és dr. Valentin Emil felszólalásai után, kik részben a javaslat mellett, részben ellene foglaltak állást 13 szóval négy ellen a kórházi bizottság határozata hagyatott helyben.

A pénzügyigazgató jelentésénél lapunk felelős szerkesztője felhívta a pénzügyigazgató figyelmét arra a körülményre, hogy igen sok esetben megkeresnek egyes pénzügyi hatóságok más községi vagy városi hatóságokat a végrehajtás foganatosítása végett, az adós pedig a megkereső hatóságnál lefizeti tartozását és a megkeresett végrehajtást foganatosító közeg erről tudomással nem bírván, a végrehajtási eljárással továbbra is zaklatja a közönséget. Kérte a pénzügyigazgatót, hogy hasson oda, hogy ily fizetések esetén a megkereső hatóság hivatalból intézkedjék a végrehajtás beszüntetése iránt s értesítse a végrehajtó hatóságot a fizetés megtörténtéről.

Popp pénzügyigazgató — ki különben egyike azon pénzügyigazgatóknak, kinek érdeke van a publikum érdekei iránt — sajnos nem tette magáévá az előterjesztést. Már pedig nem csak nekünk, de az államhivataloknak is kötelessége oda hatni, hogy a közönség alaptalanul ne zaklattassék. Ennek folytán mi ezt a kérdést napirenden tartjuk és nem nyugszunk addig, míg a panasz orvoslást nem nyer. Reméljük is, hogy a pénzügyigazgató urat magát is kapacitálni fogjuk.

Ezután a keresztény középkor tárgyalására kerül a sor. Vácsolja ennek, úgynevezett klastromi irodalmát, melynek virágai a keresztény kultusból fakadtak. A rajongásig menő mély áhitat, olvadozó költői képzelet és álmodozó szemlélődés gyökereiből táplálkozott ez az irodalom, de az a sajátos nemzeti jellemvonás, mely minden korszaknak különös jegye nálunk, már ekkor megnyilatkozik. Sorsunk, eszünk járása s érzületünk rányomja nemzeti bélyegét e kizárólagosan vallásos irodalomra is, olyannyira, hogy még a Szűzanyát is lefoglalja egészen a magyar nemzet számára és költői kultuszát is eredeti nemzeti irányban fejleszti.

Majd az Olaszországban kezdődő és egész Európában hódító körutjára indult renaissance talált a Hunyadyak udvarában szíves fogadtatásra. Nagynevű humanistáink, mint egy Vitéz János, Janus Pannonius, nemcsak ragyogó klasszikus műveikkel tűnnek ki, hanem (ami csak magyar vonás,) a hazafias szellem és faji érzés erős megnyilvánulásával is.

A mohácsi vészszel nagy forduló pontra jut a magyar irodalom is. A hódító protestantizmus a klastromokban már-már ernyedni készülő irodalmat saját céljainak szolgálatába hajtja és a hitvitákkal hatalmas lendületet ad neki. A magyar hitújítás irodalma is azonban nagyon elűt más népektől. A vallásos

szempontokba belevegyül a nemzeti elem, a vitázók lelkivilágát a haza gondolata irányítja és mélyen megillető költői hangulatokba ringatja. Majd megszületik a katolikus visszahatásnak vezére: Pázmány Péter, aki a tiszta, tősgyökeres magyar nyelvet, egyszékes magyar gondolkozásmódot és erőteljes duzzadó stílust hozta az irodalomba. Tanítványa: Zrínyi Miklós, a legkitünőbb magyar hősi eposz költője, valamennyi munkájában szintén a hagyományos magyar szellemnek kifejezője. Azt hirdeti, hogy a nemzeti gyászt csak a saját vitézségünk és önérzetünk szünteti meg.

Zrínyi halálával kezdődik a magyar irodalomnak egy olyan korszaka, mely a magyar költői szellemnek legragyogóbb emlékeit hagyta ránk: a kuruc költészet kora. Nincs az az érzelem, mely nótába ne olvadna, a dicsőség legmámorosabb és legizgatóbb hangjától egészen a fájdalom kétségbeesítő zokogásáig minden hur megrezdül e kor liráján.

De fájdalom! elnémult a tárogató, s a nemzeti élet égboltja beborult, a magyar szellem halálos dermedtség fogta el, az irodalom fogyott és satnyult, sőt nyelvünket is a pusztulás veszedelme fenyegette. Mária Terézia és József császár kora volt ez. Szerencse, hogy e korszak lapjaira mégis írhatunk két nagy nevet, de ezt aztán igazán aranybetűkkel: Mikest és Faludit.

Azonban, embert el lehet némitani, de szellemet soha. Így támadt fel a magyar nemzeti szellem is s vele az irodalom a XVIII. század második felében, hogy aztán éljen és irányítsa a nemzeti életet. Bessenyei és iskolája ringatta bölcsőjét Bécsben, Virág, Berzsenyi, Ányos Pál itthon és nyomukban olyan költői nemzedék ápolta azt, hogy a magyar nyelvet is széttörte, mint izzó érc a formát. Nyelvújításra volt szükség, melynek legnagyobb munkása Kazinczy volt. Ujjászületett a nyelv és költőivé lett a Vörösmarty lantján, de a nemzeti szellem is reformért epegett és el is érte ugyancsak Vörösmarty költészetében és Széchenyi politikájában.

Ez a megújult és megerősödött nemzeti érzés azonban még nem volt az egész nemzet lelkéé. Azzá tette a negyvenes évek irodalma és főképpen Petőfi, Arany és Jókai izgató fényű költészete. És amint a költők tüzes szavatai vitték a nemzetet a küzdelembe, ők voltak azok is, akik gyászában vigasztalták, csüggedni nem engedték.

A befejezésben az utolsó 3—4 évtized irodalmát jellemezte Dombi. Nemzeti irányából sokat vesztett, erős kozmopolitizmus lejtőjére tévedt s csak újabban, miután Reviczky és Endrődy utat jelölt, kezd visszatérni irodalmunk a nemzeti irányhoz és kezd kifejezője lenni a nemzet lelkének.

Az izr. nőegylet mulatsága.

A bajai izr. nőegylet ez évi mulatságát »Beszélő-, zenélő-, éneklő Ujsággal« kötötte össze a lá »Eleven Ujság« és ezzel igen hangos, élvezetes estét szerzett a nagyszámú közönségnek, mely a termet megtöltötte. Az Ujság dr. Szirmai Vidor ur szellemességét dicséri, mert mint szerző, szerkesztő és rendező igen ötletes, ügyes munkát végzett. Az előadás kerete egy redakciós szoba, melyben Olló Barnabás (dr. Monostori Gyula) szerkesztő szidja segédszerkesztőjét (dr. Hetényi János), hogy a lap züllik, mire Hetényi előadja, hogy van neki egy ideája, olyan lap, melyben minden rovat él, beszél, zenél, énekel. Erre megindul a lap, helyesebben megindítja a lapot a szedőgyerek (Wiesel Jancsi), aki hozza a kefelevonatokat. A szereplőkről csak jobbat és legjobbat lehet mondani. Fáradtságukért, sikerükért a legkevesebb elismerés, ha felmentjük neveiket és szívesen örökítjük meg Weidinger Irén kisasszonyt, akinek »Előfizetési felhívás« szívesen követte mindenki. Dr. Koller Imréné úrnő pompásan adta elő a pompásan irt »Jogot a nőknek«. Halász Riza k. a. a tárcsa verset igen szépen mondta el. Dr. Bruck Aurélné úrnő férjével előadta Dreyfus »Egy kis vihar« című vígjátékát sokkal jobban, mint a hogy Baján hivatásos színészek-től láttuk. A híreket Klauber Böske és Spitzer Ilonka kisasszonyok dr. Hetényi János urral igen szépen adták elő. Schön Gizzi kisasszony a színházi rovatot mondta, a zene rovatban Alföldy László úr hegedűn előadta Beriot »Concert«-jét, zongorán Somkuti Sándorné úrnő kísérte a tőle megszokott művészettel. Schwartz Elza kisasszony egy igen szellemes csevegést adott elő nagyon kedvesen. Nemkülönbön kitűnő volt Szaday Macza, aki a sportrovatot oly bájosan személyesítette, hogy általános tetszést aratott. A közgazdaságot Deutsch Erzsé kisasszony csicseregte el, míg az epilógust Erdős Ilonka kisasszony mondta el a nála megszokott szép előadással. Közbe a szerkesztőség üzent és Nagy Imre szintársulatunk kitűnő komikusa énekelte helyi vonatkozású reklám-nótákat. Előadás után reggelig tartó tánc következett.

M.

Karcolatok.

Szemelvény egy vidéki napilap regény-folytatásaiból.

Regény-csarnok

Adolár gróf szerelme,

vagy

Öt meg kettő = hét.

Regény nyolc kötetben.

Irta: gróf Koszteleczy Rudolf, magyarra fordította: Gajárszky Ödön.

(843. folytatás.)

— És ha nem?

— Akkor nyomban feljelentem Adolárt s ő börtönbe kerül. Ot átadom a közmegevítésnek, én meg szabad leszek.

— Szabad? Mily tekintetben?

— Azt szerethetem, akit akarok, mondta szent-
(Folytatása köv.)

Tisztán beszél.

Bandika, apja szemefénye, már négy esztendő elmúlt, de még mindig nagyon hibásan beszél, amiért apja állandóan azzal bosz-

szantja, hogy megoperáltatja a nyelvét a borbélyal mint a szajkónak, ha nem fog tisztán beszélni. Bandika okos gyerek, tudja már, hogy az operáció nem a legkellemebb mulatságok közé tartozik, ép ezért majd kitörök a nyelvecskéje, hogy péld. ezt a szót »zavaros« tisztán tudja kiejteni. Hiába minden igyekezete! A szó csak így esik ki: »vadarot.«

Egy napon a papa komoly haragot színelte s menőfélben azt mondta a kis fiának, ha mire hazajön, nem fog tisztábban beszélni, rögtön elküld a borbélyért, aki felvágja a nyelvét. Mikor a papa hazajött, Bandika így fogadta az ajtón belépőt:

— Apitám, mot má tittán tudot betélni.

Polgárok!

Nagy időknék szelleme száll felénk a multból, s megtelíti keblünk magasztos érzéssel, hívő kegyelettel, sziklaszilárd hitnek nagy erősségevel.

Ötvenkilenc esztendeje annak, a mikor bilincseit széttörte a gondolat s jogait merészen kivívta a minden felségnél hatalmasabb nemzetakarát.

Március 15-én, szabadságunk születése napjának évfordulóján Baja város közönsége párt- és valláskülönbőség nélkül a nagy naphoz méltóan együttes ünnepet ül. Lobogózzatok fel házaitokat polgártársak, hogy a lelkek örömét a külső disz is kitüntesse.

Jöjjetek el minél számosabban

a Bárány Szálló nagytermében

tartandó

ÜNNEPI LAKOMÁRA,

hogy annál impozánsabban áldozunk a nagy nap emlékének. Az ünnepi beszédet dr. Rajk Aladár városunk közszeretben álló országgyűlési képviselője fogja elmondani.

Kezdeté este 8 órakor.

A rendező bizottság.

Értesülésünk szerint a Ziech-féle vendéglőben is tartanak március 15-én lakomát. E lakomát azonban magánosok rendezik.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk legközelebbi száma, abból az okból, hogy a március 15-i ünnepeknek teljes képét tudjuk adni, szombat helyett vasárnap fog megjelenni.

HIREK.

Március 15-ike a főgimnáziumban. A bajai főgimnáziumnak Tóth Kálmán-önképzőköre a régi szokáshoz híven nagyobb ünnepélyességgel üli meg a sajtó szabadság ünnepét. Március 15-én, pénteken délután 4 órakor az intézet torna-termében ebből az alkalomból ünnepélyt rendez, melyre — minthogy meghívókat nem bocsájtanak ki — lapunk útján hívja meg Baja város közönségét az

intézet igazgatósága. — Az ünnepély műsora a következő:

1. *Hymnus.* Előadja az ifjusági ének- és zenekar. 2. *Megnyitó beszéd.* Mondja Dombi Márk dr. tanár, a Tóth Kálmán-önképzőkör elnöke. 3. *Tulipán-induló.* Miskolczi K.-tól. Előadja az ifuság zenekara. 4. *Jelentés a bajai 1848/49-es Honvéd-alapítványról.* 5. *Az 1848/49-iki szabadságharc.* Pályanyertes dolgozat Irta és felolvassa Grünhut Aladár VIII. o. t. 6. *Talpra magyar!* Előadja az ifjusági énekkar. 7. *Március szelleme.* Irta Kárpáti Aurél. Szavalja Szantkovits Ferenc VIII. o. t. 8. *Népdalok.* Előadja az ifjusági zenekar. 9. *Kuruc kesergő.* Irta K. Csáby Ödön. Szavalja Jánossy Dénes VI. o. t. 10. *Tavaszi elmúlt, Kossuth-nóta.* Előadja az ifjusági ének- és zenekar.

Eljegyzés. Pirosi Szilávy János gazdálkodó, pirosi Szilávy J. újvidéki kir. közjegyző fia, f. hó 3-án jegyezte el Ertl József földbirtokosnak és törvényhatósági bizottsági tagnak leányát: Paula kisasszonyt.

Március 15. Az állami tanítóképző intézet tanárkara és ifjusága folyó hó 15-én d. e. 10 órakor hazafias emlékünnepet tart, melyre az iskola és tanuló-ifjuság iránt érdeklődő t. szülőket és a tanügy barátait ez uton hívja meg az igazgatóság. Az ünnepély műsora a következő: 1. *Fohász.* Huber Károlytól. *Férfikar* tenor és bariton szólóval, orgona és zongora kísérettel. A magánzólamot Schubert A III. a) o. és Stumpfögger M. IV. a) o. tn. éneklék. A kíséretet Junek István IV. a) o. tn. és Weigele O. II. b) o. tn. játsszák. 2. *Március idusa.* Szávay Gy.-tól. Szavalja Kisvárdai Gy. III. b) o. tn. 3. *Emlékbeszéd.* Mondja Kövesdy J. IV. a) o. tn. 4. *Gyulladjon ki ma arcotok.* Havas Istvántól. Szavalja Szegfű J. népiskolai VI. o. tn. 5. *Orgona ábránd* a Himnusz felett. Ernyei I.-tól. Játssza Penningner L. II. b) o. tn. 6. *Talpra Magyar!* Petőfi S.-tól Szavalja Forray S. III. a) o. tn. 7. *Kurucz dalok.* Goll Jánostól. Előadja az ifjusági énekkar.

Esküvő. György Miksa budapesti gépészmérnök holnap, vasárnap d. e. 11 órakor tartja esküvőjét Stern Renée kisasszonnyal, Stern Ignác dr. leányával.

Szabad előadás a bajai főgimnáziumban. Holnap, vasárnap délután Gáspár János főgimnáziumi tanár fog előadást tartani a *képirás technikájáról.* — Dombi Márk dr. főgimnáziumi tanár mult vasárnapi felolvasásának méltatását lapunk tárcsa-rovatában találják meg olvasóink

Ebben a szezonban az utolsó előadás a jövő vasárnap lesz, amikor Székely Károly az intézet fizika-tanára fog értekezést tartani, a legújabb kor egyik legnagyobb találmányáról, a *drótnélküli telegrafálásról.* Az előadást, mint értesülünk, a tudós professzor kísérletek bemutatásával fogja még érdekesebbé tenni.

Halálozás. Egy viruló szépségű fiatal asszony gyászos elhalálzásáról vettünk értesülést. Deutsch Vilmosné, a budapesti Olajipar r. t. igazgatójának neje: Stern Margit, Stern Vilmos városi bizottsági tag ifjú szép leánya csütörtökön váratlanul elhunyt. A megrendítő halálesetet városszerte a legnagyobb részvétellel fogadták.

Miniszteri elismerés. Bocskay Kristóf, a bajai állami tanítóképző intézetnek gyakorló iskolai tanítója, kinek a nemzeti népoktatás és a hazai tanítóképzés körül kifejtett buzgó és eredményes működését a vallás- és közoktatásügyi miniszter a mult évben azzal részesítette különös méltánylásban, hogy őt tanítóképezdei rendes tanárnak nevezte ki, több mint 41 évi tanítói munkásság után nyugalomba vonult.

Apponyi Albert gróf, közoktatásügyi miniszter a következő elismerő sorokat intézte a nagyérdemű tanférfinhoz:

»Önt a hazai népoktatás szolgálatában négy évtizedet meghaladó buzgó odaadással és lelkes kitartással teljesített, hivatás-érzettől áthatott munkásság után saját kérelmére nyugalmamba helyezem.

Ezen alkalommal őszinte köszönetemet és méltányoló elismerésemet fejezem ki Önnek a tanítóképzés gyakorlati terén mindenkor lángoló ügyszeretettel, hivatásos rátermettséggel és példás kötelességérzettel teljesített fáradozásáért, és kívánom, hogy az eredményeiben áldásos munkásságu hivatali pályának kedves emlékei és hiven teljesített kötelességének boldogító tudata még igen sokáig derítsék fel és aranyozzák be nyugalmának napjait.

A budapesti Uránia előadásai Baján.

A budapesti Uránia-színház szerdán, csütörtökön és pénteken előadásokat tartott Baján a Nemzeti Szállodában. Az első napon Pekár Gyulának a *Pénz öfelsége* c. munkája, a második napon Tormai Cecilnek a *Sziránek hazája*, míg az utolsón Ráth Istvánnak *London-ja* került bemutatásra. A vetített álló és mozgóképek jóval jobbak voltak a tavalyinál. — A rendezés körül Kollár A. könyvkereskedő buzgólkodott sikerrel.

Közgyűlés. A Bajai Kereskedő Ifjak Egylete f. év március hó 17-én délután 2 órakor saját helyiségében tartja rendes évi közgyűlését.

Kossuth-jelvények remek kivitelben darabonként 20 fillérjével kaphatók Wagner Antal könyvkereskedésében.

Szabadelőadás. A kath. legényegylet saját helyiségében folyó hó 10-én d. u. 5 órakor szabad előadást rendez következő műsorral: 1) A celli búcsú. Szavalja: Török Gyula. 2) A husvéti ünnepkör. Előadja: Magyarász Ferenc tanár. 3) »O sanctissima« Előadják: Kiss József tanár cellon, Horváth Dezső IV. oszt. tan. növ. hegedűn, Gruber Károly II. oszt. tan. növ. Zongorán.

Közgyűlés. A bajai 1848/49. honvédség-egylet bizottság — március idusán — e hó 15-én d. u. 2 órakor tartja rendes évi közgyűlését az ipartestület tanácstermében, melyre ezúton hívja meg az érdeklődő közönséget a segélyező-bizottság.

A Bajai Szocialdemokrata-párt 1907. évi március hó 17-én a Bárány vendéglő nagyszobájában dal-, szavalat-, világposta és táncal egybekötött szabadság ünnepélyt rendez. Kezdeté d. u. 2¹/₂ órakor, vége esti 8 órakor.

Köszönetnyilvánítás. A bajai 1848/49. elaggott honvédek részére főtisztelendő dr. Werner Adolf igazgató úr, a Bajai Takarékpénztár tek. igazgatósága 20—20 kor., tek. Latinovits János ügyvéd úr, a Bajai Kereskedelmi és Iparbank tek. igazgatósága 10—10 koronát adományozott, mely szíves adományokért hálás köszönetét nyilvánítja a segélyező-bizottság.

Közgyűlés. A magyarországi munkások és a rokkant nyugdíj egyesület bajai fiókjá március hó 17-én d. e. 11 órakor a városi színház tanács-termében tartja rendes évi köz-

gyűlését, melyre az egyesület tagjait ez úton hívja meg az elnökség.

Dr. Bruszt L. értesíti a n. é. közönséget, miszerint ezentúl délelőtt 11—12 óráig is tart fogászati rendelést.

Apróhírek. *Halálos elgázolás.* Pécsics Antal napszámosnak 4 és fél éves Juliska nevű leánya f. hó 5-én d. e. 8 óra tájban ovodába ment s az Epreskert és Állatvásártér sarkán állt Milkó Vilmosnak darával terhelt kocsija felügyelet nélkül. A kocsis Gazdag Ferenc bement a hízalóba jelenteni, hogy darát szállított, miközben a lovak megbokrosodtak és a kocsival együtt futásnak iramodtak. Pécsics Juliska a falmellé állt, de az egyik ló lábával a kis leányt elütötte, s így a kocsis kereke alá került. A kis leányt az összefutott honvéd huszárok vették ki a kerekek alól holtan. Gazdag Ferenc ellen a bünvádi eljárást folyamatba tették.

Jeges fürdő. Schvoch Imre, Schvoch Gyula, Dobler József iskolás fiúk f. hó 6-án iskolából jövet a Sugovica jegére mentek csuszálni. A jég alattuk leszakadt s mind a három a jeges hullámok alá merült. Sánta József és Kovács Sándor saját életük veszélyeztetésével kihúzták őket a vízből, s így a gyerekeknek egy kis náthán kívül semmi bajuk sem esett.

Elveszett egy fekete, Fidi névre hallgató féléves him foxterier. A becsületes megtaláló illő jutalmazásban részesül, ha azt a tulajdonosnak özv. Pelpovszky Lászlónénak (Bende Imre utca 7. sz.) átadja.

A képviselő-választók figyelmébe. Baja város központi választmánya közzé teszi, hogy az országgyűlési képviselő választóknak az 1908. évre érvénnyel bíró névjegyzéke kiigazítási munkálatait folyó évi március hó 11-ik napján délután 3 órakor a városi színház 2. számú tanácstermében tartandó nyilvános ülésben megkezdji és azokat minden hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken délután 3—5 óráig a munkálat befejezéséig, legkésőbb azonban folyó évi április hó 6-ik napjáig folytatja.

Ezzel kapcsolatosan a központi választmány a következő határozatot hozta:

Felvetetett a nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter urnak folyó évi február hó 22-én 17547. sz. alatt kelt rendelete az országgyűlési képviselőválasztók állandó névjegyzékének az 1908. évre leendő kiigazítása tárgyában.

H a t á r o z a t :

Ezen rendelet folytán az összeíró küldöttségbe Allaga Ottó választmányi tag elnöklete alatt dr. Valentin Emil és Erdélyi Gyula választmányi tagok választatnak meg, kiknek utasításul adatik, hogy az 1899. évi XV. t.-c. 144. §-ának rendelkezéséhez képest úgy az újonnan felvett, valamint a névjegyzékből kihagyott választókról egy-egy példányban külön névjegyzéket készítsenek és azokat, kiket a választók sorából kihagyandóknak találnak, a kihagyás okának közlésével értesítsék.

Figyelmeztetik az összeíró küldöttség továbbá arra is, hogy munkálatánál a fenti t.

c. 141. §-ában foglalt rendelkezéseket szigorúan szem előtt tartsa, nevezetesen, hogy a választói jog meghatározásánál a megelőző évre kivetett adót vegye alapul és hogy az adó meg nem fizetése a választói jog gyakorlásának és ennélfogva a választói névjegyzékbe való felvételnek akadályát nem képezi.

Végül utasítatik az összeíró küldöttség, hogy a kiigazítási munkálatokat a 8 nappal előzőleg kibocsátott hirdetmény közzététele után haladéktalanul kezdje meg és legkésőbb folyó évi április hó 10-ig ide terjessze be.

Baja város központi választmányának 1907. évi március hó 4-ik napján tartott üléséből.

Dr. Hegedűs Aladár

polgármester,

mint a központi választmány elnöke.

A légzőszervek vannak éghajlatunknál fogva mindennemű betegségeknek (megtámadásnak) legjobban kitéve s így legtöbb esetben szorulnak orvosi segílyre. Szükséges ennélfogva ezen betegségek ellen hatásos gyógyszer alkalmazni, és úgy az orvosi kar, mint a szenvedő emberiség örömmel fogja üdvözölni, hogy sikerült a »Sirolin-Roche« nevű creosot-készítményt előállítani, amely a légzőszervek összes megbetegedésénél legjobbnak bizonyult s úgy a legsúlyosabb, mint pedig a könnyebb természetű hurutos bántalmakat aránylag a legrövidebb idő alatt megszüntette. A »Sirolin-Roche« csökkenti a köpetet, emeli az étvágyat és megszünteti az erőcsökkenést, amellet ezen szer igen kellemes ízű és nélkülöz minden méregtartalmat. »Sirolin-Roche« kapható minden gyógyszerárban.

Belga és Franciaia tőke Magyarországon. A »Belga Franciaia Pénzcsoport«, mely tudvalevőleg Belgium és Franciaország legnagyobb pénzintézeteinek szindikátusaiból áll, a magy. szent korona országainak területén való elhelyezésre 100 millió arany frtot engedélyezett. Európa ezen leghatalmasabb pénzcsoportja a készpénztőke folyósításával Budapest legtekintélyesebb bankárját a Róth Bankházat bizta meg. Felhívjuk a T. olvasó közönség figyelmét a főváros eme legnagyobb Bankházának lapunk mai számában közzétett Hirdetményére.

Megfulladt csecsemő. Réder János kisludai lakos hasonnevű 7 hónapos fia mult hó 27-én bölcsőjében feküdt. A szobában csak öreganyja volt jelen. Az öreg asszony nem vette észre, hogy a kis gyermek véletlenül arcára és szájára rántotta a vánkost. Azt hitte hogy a baba alszik. Mikor később odanézett rémülve látta, hogy a szájára és orrára rántott vánkost folytán a kis gyermek megfulladt.

A rózsafák gondozásáról. A rózsafák kellő gondozás mellett szebben virítanak, mintha azokat elhanyagoljuk. Ha pl. virágzás idején és azt megelőzőleg is a rózsát híg trágyával öntözzük, akkor nagyon szép eredményeket érhetünk el. Istálló és fekáli trágyát sok vízzel kell higitani és néhány napig nyitott tartóban állani hagyjuk. Az ilyen folyadék nagyon jó trágya lesz a rózsák számára, mert benne sok trágyaalkotórész könnyen oldható alakban van: a mit a növény hamar felszívhat.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi receptre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— korona

A rózsát lehetőleg borus időben öntözzük a higtrágyával, vagy ha az nem következne be, akkor az esti órákban. A tyúk, galambtrágya amit egyes helyeken alkalmaznak, a rózsatrágyázásra nem ajánlható, mert heves a rózsának, azután meg sok csiraképes gyommag is kerül bele a talajba, a mi azután sok kikelvén belőle, nagy munkát ad a gyomlálásnál. A műtrágyák előnyvel alkalmazhatók. A rózsafák trágyázását tavasszal és korán nyáron eszközöljük.

A nagy idők tanui. A »Hadsereg« című lap közli a következő kimutatást a még életben levő 48-as hősookról: Egy tábornok (Görgey Artur), 17 törzstiszt, 675 főtiszt, 8715 altiszt és közhonvéd élt még a múlt év végén. Az özvegyekkel együtt ma 10,082-en élveznek még nyugdíjat az egyre kevesbedő öreg hadfiak közül.

Szomorú adat. Dr. Hollós István a budapesti lipótmezei orsz. tébolyda főorvosa a napokban Zomborban előadást tartván az alkoholizmusról, a statisztika nyomán kimutatta, hogy a lipótmezei országos örültek házában ápolt elmebetegek 60 százaléka Bácsbodrog megyéből került föl. Ez elszomorító tény, a főorvos állítása szerint, a bácskai hirneves és szertelen mulatozás következménye.

Követésre méltó példa. Az alföld egyik legnagyobb városa, Debrecen város közgyűlése elhatározta, hogy szombat estétől hétfő reggelig, tehát vasárnapra, a pálinkamérést beszünteti. E határozat végrehajtása természetesen nagy visszatetszést keltett, zavargást is idézett elő a lakosság azon részében, mely a pálinkát megszokta, de a rendőrség erélyes fellépése érvényt szerzett ezen üdvös intézkedésnek, melybe most már kezdenek belenyugodni.

Megfagyott színész. Mohácsról írják: Február hó 28-án Combor György rendőrtizedes jelentést tett, hogy a dunaszekcsői szigeten a körfelési szállások közt egy hullára akadt. A csendőrség Demény Lipót dr.-ral a helyszínére sietett és ott egy 70 éves lesóványodott öreg embert találtak, kiről Demény doktor megállapította, hogy a rosszul táplált öreg ember elgyengülve az utat folytatni nem tudta, összeesett és megfagyott. Az erőszakos halál ki van zárva. A hulla kikutatása alkalmával talált iratokból kitűnt, hogy a megfagyott ember Tolnay Antal Boldizsár, ki valaha színész volt, de már régebb idő óta koldulásból tengette életét. Most Budapestről jött a kórházból és pedig Kalocsáig vonaton, onnan gyalog a dunai töltesen, míg kimerülten el nem dőlt, ami halálát okozta.

Hamis százkoronások. Az újvidéki rendőrség nemrégén nagyszabású bankócsináló bandát tartóztatott le, kik már ez ideig is jó csomó hamis bankót hoztak forgalomba. A pénzgyártók százkoronásokat készítettek és ezzel árasztották el az egész vidéket. A hamis százásokból Óbecsére is jutott néhány darab. A múlt héten három darab került a csendőrség kezébe. Kettőt a községi pénztárosnál értékesítettek, adót fizetve vele. Az egyiket nem tudja kitől kapta, de a másikat igen. A nyomozás során kiderült, hogy egy ismeretlen asszony fizetett vele a kocsmában és úgy kézzől-kézre került az adópénztárhoz. A hamisítványok igen ügyes utánzatok, csak alapos megtekintés után az teszi különösen felismerhetőkké, hogy a sorozat és a »szám« kitételek, valamint a vonatkozó számjegyek a zöld eredeti alapra veres ténnyel vannak átirva és a bankjegy üres alanyomása a valódinál halványabb. A százások száma: 42278, sorozata pedig 11118, mely

számjegyekből többön a 4-es és legtöbbször az első 1-es szám hiányzik. A hamis bankó ezenkívül halványabb alapszinnel bír. Jó lesz ha a 100 koronás bankókat nálunk is jó szemügyre vesszük.

Szerkesztői üzenet.

Szabadság. Lapunk következő számában, némi változtatással, közölni fogjuk.

Segédszerkesztő: Wagner Antal.

RÓTH BANKHÁZ

== BUDAPEST ==

KÖZPONT:

VI. ker. M. kir. Opera-Bazár Palotájában.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3% — 3½% — 4% — 4½%-os kamatra készpénzben.

Jelzálog kölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra 5—15 évre 5%-al, esetleg 5½%-kal.

Személy és tárca váltóhitelt iparosok és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyénnek 2½—10 évi időtartamra.

Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezeknek nyugdíjaira is. Értékpapírokra, vidéki **pénztézetek** és vállalatok **részvényeire** értékük 95%-áig kölcsönt nyújtunk a Magyar Osztrák-Bank kamatlába mellett.

Konvertálunk bármely belföldi pénztézet által nyújtott jelzálogos — törlesztéses, — személy és váltó-kölcsönt.

Mindennemű bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon veszünk és eladunk. Megbízásokat a budapesti és külföldi tőzsdéken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk, mindenkor föltétlen eredménnyel.

Pénzügyi szakba vágó **minden reális ügyletet** a legnagyobb pénzesoportoknál levő összekötéseinknél fogva legelőnyösebben bonyolítjuk le.

Dijtalanul nyújtunk bárkinek szakszerű **felvilágosítást.**

(Válaszbélyeg mindenkor mellékelendő.)

Irodahelyiségeink Budapesten:

Ó-utca 15. sz. és Lázár-utca 16. sz. alatt vannak.

Figyelem! Csakis a **Templom-forrás** és **Styria-forrás** vannak, mint rohitschi savanyúvizek törvényesen védve. Minden olyan termény, amely **Templom-forrás** és **Styria-forrás** elnevezés nélkül s mint **rohitschi** hozatik forgalomba, visszautasítandó.

A rohits-Sauerbrunn kútállalat intézősége.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi **francia szivarkapapír** és **szivarkahüvely** kapható az ország minden különlegességi árudájában.

Pártoljuk a magyar ipart!

Magyarország legnagyobb raktára

GYERMEK -ruhákban
-kötényekben
-fehérneműekben
-harisnyákban

stb — Férfi-, női és gyermek-

DIVAT-ÉRTESÍTŐNKET

kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Vogel Testvérek, Budapest.

Főüzlet: VI., Andrásy-út 33.

Fiókok: Bécsi-utca 8 és Kerepesi út 22.

KOSSÚTH-JELVÉNYEK

== március 15-ére, ==

gyönyörű kivitelben, darabonként 20 fillérért kaphatók

WAGNER ANTAL

KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN.

IRI. WAGNER ANTAL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE

B A J A.

ALAPITTATOTT: 1869.

TELEFON-SZÁM: 36.

Könyvek

úgy kisebb, mint akár a legnagyobb diszművek, így lexikonok, összes művek, szakmunkák stb stb.

 csekély havi részletfizetéssel
árfelemelés nélkül kaphatók.

Zeneművek

A klasszikus-zene szerzők legjobb művei, a zeneirodalom ujdonságai; hegedű-, zongora-, és cimbalom-iskolák, továbbá a világ legolcsóbb zenemű vállalatának: a Kunz-féle Zenei Népkönyvtárnak mintegy 4000 száma állandóan raktáron.

Papírosok

Levélpapíros-raktáram vetekszik sok fővárosi papírkereskedés hasonló nemű raktárával. ≡ Irodapapírosaim elismert első-rangú minőségűek és kizárólag magyar gyártmányok!

Üzleti könyvek

Kizárólag magyar gyártmány! Úgy ár, mint kivitel dolgában vetekszenek az osztrák gyártásúakkal!

Írógépek

A világhírű amerikai Smith Premier írógépek képviselője. Tiszta acélból készült, háromszinű festékszalaggal és automatikus betűtisztító készülékkel.

Kodak

és egyéb fajta fényképező gépek, nemkülönben minden a fényképezéshez szükséges felszerelések (lemezek, érzékeny papírosok etc.) igen nagy választékban.

Zongorák

Oeser, Lauberger és Gloss továbbá Berger-féle gyártmányok. Zongoráim után tíz évre szóló írásbeli jótállást nyújtok.

Cimbalmok

Schunda József világhírű gyártmányait tartom raktáron

Gramofonok

és gramofon-lemezek állandóan raktáron.

LEVELEZŐ-LAPOK

A legutolsó ujdonságok:

Klasszikus mesterek világhírű alkotásainak **hű reprodukciói.**

(Mintegy kétszáz féle!)

Feltűnést keltő ujdonságok e téren az olajfestésű (szabadkézzel készült) remek tájkép levelező-lapok is.

Festőmintákul alkalmasak.